

ARDU KOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Ardu Kooli (edaspidi Kooli) õppekava on kehtestatud "Põhikooli- ja Gümnaasiumiseaduse" §17 lg 1 ja 2, Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr.1 "Põhikooli riikliku õppekava" § 24 lg 3 alusel.

1. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Ardu Kooli (edaspidi kooli) õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava koostamisel on lähtutud Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, Põhikooli riiklikust õppekavast, kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning olemasolevaid ressursse.
- 1.2. Õppekava on väljundipõhine, st et rõhuasetus on õpilaste poolt õppimise kaudu õppeprotsessi lõpuks omandatavate õpitulemuste/pädevuste saavutamisel ja nende hindamisel. Hindamise aluseks on õppekava üldosas ja ainekavades kirjeldatud õpitulemused ja pädevused. Põhikooli lõpetamisel saavutatavad õpitulemused on kooskõlas Eesti kvalifikatsiooniraamistiku teisel tasemel kirjeldatud üldnõuetega. Nendeks nõueteks on õpilase põhilised õpitud faktiteadmised ning kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita ja lahendada ülesandeid, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid. Põhikooli lõpetaja töötab ja õpib juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega.
- 1.3. Kooli õppekava koostamise ja arendamise korraldamise eest vastutab kooli direktor.
- 1.4. Kooli õppekava esitatakse enne kinnitamist arvamuse avaldamiseks hoolekogule, õppenõukogule ja õpilasesindusele.
- 1.5. Ardu Kooli õppekava terviktekst on kättesaadav paber kandjal Ardu Koolis ja Ardu Kooli veebilehel.

1.6. Õppekavas esitatud õpikäsitlus vastab konstruktivistlikule arusaamisele õppimisest kui elukestvast protsessist, mille alusel õpetamine on õpilase vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna organiseerimine nii, et õpilane saavutab kavandatud õpitulemused.

1.7. Ardu Kooli õppekavas on üldosa ja lisa ainekavadega.

1.7.1. Õppekava üldosas esitatakse:

- põhihariduse alusväärtused;
- õppe- ja kasvatusesmärgid;
- õppimise käsituse kirjeldus;
- õppekeskkonna kirjeldus;
- üld- ja valdkonnapädevuste kujunemise suunamine;
- õppe ja kasvatus rõhuasetused kooliastmeti;
- õpipädevuste kujunemise suunamine;
- läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted;
- tunnijaotusplaan;
- liikluskasvatus;
- III kooliastmes läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
- ülekoolliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
- hindamise korraldus;
- õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
- õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
- individuaalse õppekava koostamine või muu tugisüsteemi määramine õpilasele, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused;
- karjääriteenuste korraldus;
- õpetajate koostöö ja töö kavandamise põhimõtted;
- kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

1.7.2. Õppekava lisa esitatakse ainekavad, milles on:

- ainealased eesmärgid;
- õppetegevus;

- aine õpitulemused ja õppesisu ning nendevahelised seosed;
- aine õppesisu seos õppekava läbivate teemadega;
- ainealased, ainetevahelised, klassidevahelised, ülekoolilised projektid;
- kasutatud kirjandus ja õppevahendid.

1.8. Ainevaldkonna kavas kirjeldatakse üldised alused ainevaldkonna rakendamiseks ja vastavate õppeainete ainekavad esitatakse õppekavas klassiti.

1.9. Kooliastmed:

- I kooliaste – 1. – 3. klass;
- II kooliaste – 4. – 6. klass;
- II kooliaste – 7. – 9. klass.

1.10. Ardu Koolis on õppeaasta jaotatud poolaastateks.

2. ÜLDOSA

Ardu Kooli väärtused ja eripära, õppe- ja kasvatuseesmärgid

1. Ardu Kooli väärtused

Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks. Ardu Kooli missioon on kasvatada elus toimetulev, töökas, arenemisvõimeline ja laia silmaringiga Eesti Vabariigi kodanik, valla elu edendaja. Ardu Koolis on mitmekesised võimalused kujuneda ettevõtlikuks, haritud ja loovaks isikuks.

Ardu Kooli põhiväärtused:

- Tolerantsus ja sallivus, lugupidamine enda ja teiste vastu.
- Kultuuri hoidmine ja säilitamine- koolis austatakse uusi ja vanu hariduslikke traditsioone ning ühiskonna aegumatuid väärtusi.
- Ausus, õiglus ja hoolivus.
- Patriotism, kultuuriline mitmekesisus, vabadus, demokraatia.

2. Eripära

Kool on avatud õpikeskkonnaga kogukonna kool, kus edendatakse innovatsioonilisi õpimeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni suurendamisele. Kool toetab õpilase individuaalset arengut.

- Kooli ruumides asub värkstuba – kangakoda ja keraamikakoda, kus on kangasteljed, keraamikaahi jm.rahvusliku käsitöö õpetamiseks vajalikud vahendid. Enamik õpilastest oskavad kududa kaltsuvaipa. Korraldatakse ka täiskasvanutele õpitubasid ja kursusi.
- Ardu Kool annab välja õpilastööde almanahhi „Päikeseratas”, mis ilmub vilistlaste kokkutulekuks iga viie aasta järel.
- Õpilaste arendamiseks on koolis enam kui 20 tundi nädalas erinevaid ringitunde; töötavad lastekoor, mudilaskoor, algklasside meisterdamise ring, arvutiring, rahvatants, arvutiring.

3. Kooli õppe-ja kasvatusesmärgid

- Ardu Kooli eesmärgiks on olla kodule partner lapse igakülgsele arendamisel.
- Seame eesmärgiks luua keskkond, mis võimaldaks igal õpilasel omandada konkurentsivõimelist haridust kodulähedast koolist.
- Luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- Seame eesmärgiks, et Ardu Kooli lõpetanud õpilased on valmis pidevaks, elukestvaks õppeks.
- Kooli lõpetades on õpilane omandanud üld- ja ainevaldkonnapädevused.

4. Pädevused

4.1. Aineüleused pädevused

Üldpädevused on aine- ja valdkonnaüleused pädevused. Üldpädevused kujunevad õppeainetes taotletavate õpitulemuste kaudu. Aineüleste pädevuste kaudu (üld- ja valdkonnapädevused) taotletakse õpilastel riiklikes õppekavades kirjeldatud suutlikkuse kujunemist.

Koolis kujundatavad kaheksa üldpädevust on:

- **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
- **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

- **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;
- **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varem õpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi;
- **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;
- **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane** pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärke, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske;
- **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Üld- ja valdkonnapädevused kujunevad kõikide õppeainete kaudu. Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline

tegevus. Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandatuse kaudu.

Ainekavades esitatakse osaoskuste või õppeteemade kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad kooliastmete õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamist ja valdkonnapädevuste kujunemist.

Koolis korraldatavad üritused on kavandatud ja läbi viidud nii, et nad lähtuvad üldpädevustest.

4.2. Kooliastmepädevused ja nende seos üldpädevustega

Pädevused, mille kujunemine toimub valdkonnapädevuste kujunemise ja läbivate teemade kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> ● Peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist, on viiskas; täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslasid kuulata, tunnustada ● teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt ● käitub loodust hoidvalt ● austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotuid käitumisreegleid ● oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest
	II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> ● hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest; ● väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste

		<p>ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust</p> <ul style="list-style-type: none"> • väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada • tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme • väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires • tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt • suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist • mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes

Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas • teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema • oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda
	II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest • väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta • tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust
Enesemääratlus-pädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel • oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida • hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja

		<p>tervise eest ning tahab olla terve</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda
	II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida • teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides • väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu; • väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne • mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele
Õpipädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel • oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas • suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta

		<ul style="list-style-type: none"> • arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades • oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda
	II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest • oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist • oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi
Suhtlemispädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada • mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles

		igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase
	II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta • oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet • tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsesest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel • oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste • valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste
Matemaatika-; loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades
	II	<ul style="list-style-type: none"> • on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse

	kooliaste	ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist
Ettevõtlikkuspädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada • oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada
	II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada • on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest • mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele
Digipädevus	I kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> • oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid

	II kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste
	III kooliaste	<ul style="list-style-type: none"> suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada

5. Õppe- ja kasvatuspõhimõtted Ardu Koolis

5.1. Õppimise käsitlus

Põhikooli riiklikus õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimete kohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslaste ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervise seisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- 4) kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistöid ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);

7) kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;

8) kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

5.2.Õppe ja kasvatuses rõhuasetused I kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuses põhitavaks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetöoks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.

Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusk ja õpimotivatsiooni. Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

5.3.Õppe ja kasvatuses rõhuasetus II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuses põhitavaks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmises- ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

5.4. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.

Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- õpimotivatsiooni hoidmisele;
- õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

6. Õppekorraldus

6.1. Õppe ja kasvatuse korralduse alused

Koolis ja väljaspool kooli toimuva õppe ja kasvatuse korraldamisel lähtub kool riiklikus õppekavas sätestatud nõuetest

Kool lähtub põhimõtetest, et:

- Kvaliteetne põhiharidus on kättesaadav kõigile isikutele, sõltumata nende sotsiaalsest või majanduslikust taustast või hariduslikest erivajadustest.
- Õpilaste liikumisel ühelt kooliastmelt või haridustasemelt teisele ei ole takistusi.
- Kool lähtub oma tegevuse korraldamisel piirkonna eripärast, õpilaste vajadustest ja huvidest, vanemate ettepanekutest.
- Põhikoolis on õppekava läbimiseks arvestatud üheksa aastat.

- Põhikooli õppetegevust kavandades lähtuvad õpetajad üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust, oodatavatest õpitulemustest ning Põhikooli riiklikus õppekavas § 2 sõnastatud alusväärtustest. Õppetegevust kavandades toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega.
- Põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:
 - 1) 1. klassis 20;
 - 2) 2. klassis 23;
 - 3) 3. ja 4. klassis 25;
 - 4) 5. klassis 28;
 - 5) 6. ja 7. klassis 30;
 - 6) 8. ja 9. klassis 32.

6.2.Õppetöö korraldus

- 1) Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini.
- 2) Õppeaasta koosneb kolmest trimestrist ja koolivaheaegadest.
- 3) Ardu Koolis kehtivad Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kehtestatud koolivaheajad.
- 4) Õppeaastas on vähemalt 175 õppepäeva, lõpuklassis on vähemalt 185 õppepäeva.
- 5) Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnevad kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.
- 6) Õppepäev on kalendripäev, mil õpilane on päevakava või individuaalse õppekava alusel kohustatud õppes osalema. Ühes nädalas on viis õppepäeva.
- 7) Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja.
- 8) Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on vähemalt kümme minutit iga õppetunni kohta.
- 9) Põhikoolis võib suvevaheajal korraldada täiendava õppega seotud tegevusi, arvestades, et põhiharidust omandavale õpilasele on tagatud vähemalt kümne järjestikuse nädala pikkune puhkus kõigist õppe ja eksamitega seotud tegevustest.
- 10) Igapäevase koolitöö korralduse põhialuseks on kooli tunniplaan.

- 11) Koolis toimub statsionaarne tavaõpe, kus kõiki õppekavas loetletud õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel vastavalt tunnijaotusplaani alusel koostatud tunniplaanile.
- 12) Kooli päevakava kajastab õppetegevuste ja õppekavaväliste tegevuste (pikapäevarühm, ringid) järjestust ja ajalist kestust.
- 13) Kooli õppe ja kasvatuse korraldus on reglementeeritud Ardu Kooli kodukorras ja Ardu Kooli Põhimääruses.
- 14) Ardu Koolis alustatakse A-võõrkeele (inglise keel) õpet 1.klassis; B võõrkeele (vene keel) õpet 6.klassis.
- 15) Ardu Koolis korraldatakse õpet koolis või väljaspool kooli ruume (kooliõues, muuseumis, ettevõtetes jms).
- 16) Õppepäevade hulka kuuluvad ka spordipäevad, õppekäigud, õpilaskonverentsid jms. Antud tegevused planeeritakse üldtööplaanis.

7. Tunnijaotusplaani Ardu Koolis

Põhikooli tunnijaotusplaani lähtub riikliku õppekava kohustuslike ainete nimistust ning Ardu Kooli tunnijaotusplaanis pole muudetud kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut. Põhikooli kohustuslike õppeainete nädalatundide arv I, II ja III kooliastmes on järgmine:

1) eesti keel / vene keel või muu õppekeel:	19	11	6
2) kirjandus:	0	4	6
3) eesti keel teise keelena:	6	12	12
4) A-võõrkeel:	3	9	9
5) B-võõrkeel:	0	3	9
6) matemaatika:	10	13	13
7) loodusõpetus:	3	7	2

8) geograafia:	0	0	5
9) bioloogia:	0	0	5
10) keemia:	0	0	4
11) füüsika:	0	0	4
12) ajalugu:	0	3	6
13) inimeseõpetus:	2	2	2
14) ühiskonnaõpetus:	0	1	2
15) muusika:	6	4	3
16) kunst:	4,5	3	3
17) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus:	4,5	5	5
18) kehaline kasvatus:	8	8	6

Lisaks on võimalus määrata I kooliastmes kaheksa, II kooliastmes kümne ja III kooliastmes nelja nädalatunni kasutamine kooli õppekavas.

Ained	1.	2.	3.	I	4.	5.	6.	II	7.	8.	9.	III
Eesti keel	6	7	6	19	5	3	3	11	2	2	2	6
kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
A-võõr-keel	(2)	(2)	3	3+(4)	3	3	3	9	3	3	3	9
B-võõr-keel							3	3	3	3	3	9
Mate- maatika	3+(1)	3+(1)	4	10+(2)	4+(1)	4+(1)	5	13+(2)	5	4+(1)	4+(1)	13+(2)
Loodus- õpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
geograafia									1	2	2	5
bioloogia									1	2	2	5
keemia										2	2	4
füüsika										2	2	4
ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
Inimese- õpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
Ühiskonna õpetus							1	1			2	2
muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
kunst	2	1	2/1	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
tööõpetus,	1	2	1/2	4,5	1+(1)	2	2	5+(1)	2	2	1	5

käsitöö												
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
Tundide arv nädalas	20	23	23		23	24	29		29	32	32	

Tabelis sulgudes olev number näitab riiklikus õppekavas ettenähtud tundidele Ardu Kooli poolt lisatavate tundide arvu nädalas.

Vaba tunniressursi kasutatakse:

1. juhendatud õpeks: individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja;
2. läbivate teemade käsitlemiseks;
3. järgmiste ainete õpeks:

Vaba tunniressursi rakendamine												
	1.	2.	3.	I ka	4.	5.	6.	II ka	7.	8.	9.	III ka
A-võõrkeel	2	2		4								
matemaatika	1	1		2	1	1		2		1	1	2
tööõpetus					1			1				

ajalugu									1			1
---------	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	---

Vaba tunniressursi valimise põhimõtted:

- valikaine valiku teeb Ardu Kool, kooskõlastades ainete loendi Ardu Kooli hoolekoguga;
- ainete sisuline pool peab täiendama õpilase väärtus- ja sotsiaalpädevusi ja toetama aineõpet.

8. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted

8.1.Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

8.2.Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmäärke;
- aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatöona;
- korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

8.3.Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

- **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Õpilast suunatakse:

- 1) teadvustama oma huve, võimeid ja oskusi, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning haridustee jätkamisega seotud karjääriplaanide konkreetsemaks muutumisele;
- 2) arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisioskusi ning teabega ümberkäimise oskusi;
- 3) arendama oskust seada endale eesmärged ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt;
- 4) kujundama valmisolekut elukestvalt õppida ja kutseotsuseid teha ning tundma haridus- ja koolitusvõimalusi;
- 5) tutvuma erinevate ametite ja elukutsetega, nende arenguga minevikus ja tulevikus, tundma õppima töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes aitab õpilasel kujundada positiivset hoiakut õppimisse ning toetab esmaste õpioskuste omandamist. Mänguliste tegevuste abil aidatakse õpilasel kujundada ning õppida tundma ennast ja lähiümbruse töömaailma, tuginedes õpilase kogemustele igapäevaelust.

Õpilasele tutvustatakse erinevaid tegevusalasid ja ameteid, nende olulisust ning omavahelisi seoseid.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele. Eesmärk on aidata õpilasel kujundada põhilisi õpioskusi, empaatiavõimet ning suhtlemis- ja enesekontrollioskusi. Õpilasele tutvustatakse erinevaid elukutseid ja töid ning nende seost inimeste individuaalsete eelduste ja huvidega.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub õpilase võimete, huvide, vajaduste ja hoiakute teadvustamisele, kujundatakse iseseisva õppimise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, millised a võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia. Erinevate õppetegevuste kaudu võimaldatakse õpilasel saada ülevaade tööturu üldisest olukorrast ja tuleviku prognoosidest, erinevatest töödest eri tegevusvaldkondades ameti- ja kutsealadel ning kasutada seda infot nii tulevase õpitava eriala valimisel kui pikemaajalisel karjääri planeerimisel. Erinevate ametite ja elukutsete tutvustamisel pööratakse tähelepanu töö iseloomule, töökeskkonnale, töötingimustele, vajalikele teadmistele, oskustele ja isikuomadustele. Õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise

võimalustest ning julgustatakse neid kasutama. Õpilasele vahendatakse teavet edasiõppimisvõimaluste kohta ning luuakse võimalus kasutada karjääriteenuseid (karjääriõpe, -info ja –nõustamine) ning omandada karjääriplaani koostamiseks valikud teadmised ja oskused.

- **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele

Õpilast suunatakse:

- 1) aru saama loodusest kui terviksüsteemist, inimese ja teda ümbritseva keskkonna vastastikustest seostest ning inimese sõltuvusest loodusressurssidest;
- 2) aru saama inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest;
- 3) väärtustama bioloogilist (sealhulgas maastikulist) ja kultuurilist mitmekesisust ning ökoloogilist jätkusuutlikkust;
- 4) arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklikke keskkonnavalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele;
- 5) võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest, kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise; hindama ning vajaduse korral muutma oma tarbimisvalikuid ja eluviisi.

Läbiva teema käsitlemine I kooliastmes tugineb õpilase kogemustele, igapäevaelu nähtustele ning looduse vahetule kogemisele. Õppe ja kasvatus kaudu taotletakse õpilase keskkonnataju kujunemist, pööratakse tähelepanu kodu- ja kooliümbruse keskkonnaküsimustele ning tegutsemisviisidele, mille abil on keskkonnaprobleeme võimalik praktiliselt ära hoida ja lahendada.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes keskendub peamiselt koduümbruse ja Eesti keskkonnaprobleemide käsitlemisele. Arendatakse tahet osaleda keskkonnaprobleemide ärahoidmises ja lahendamises ning kujundatakse keskkonnavalast otsustamisoskust. Arendatakse säästvat suhtumist ümbritsevasse ja elukeskkonna väärtustamist, õpitakse teadvustama end tarbijana ning toimima keskkonda hoidvalt.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub kohalike ning globaalsete keskkonna- ja inimarenguprobleemide käsitlemisele. Eesmärk on kujundada arusaama loodusest kui terviksüsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja -ressurssidest.

Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, rühmatööd, juhtumiuuringud, arutelud ning rollimängud. Õpitavad teadmised, oskused ja hoiakud loovad eeldused vastutustundliku ning säästva suhtumise kujunemiseks oma elukeskkonda ning eetiliste, moraalsete ja esteetiliste aspektide arvestamiseks igapäevaelu probleemide lahendamisel.

- **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele

Õpilast suunatakse:

- 1) väärtustama ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatust ja vabatahtlikkusel põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivaltatut lahendamist;
- 2) olema algatusvõimeline ja ettevõtlik, kujundama isiklikke seisukohti ning neid väljendama; 3) tundma õppima ja kaitsma enda ja teiste õigusi ning mõistma nendega kaasnevat vastutust ja kohustusi;
- 4) mõistma avaliku, ettevõtlus- ja mittetulundussektori seoseid ning toimimist;
- 5) mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas ning omandama osaleda otsustamisprotsessides;
- 6) mõistma ettevõtluse rolli ühiskonnas ning suhtuma positiivselt ettevõtlusse ja selles osalemisse.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskne saada koostöö ja ühiste otsuste tegemise kogemusi. Selle viisid on õpilaste vabatahtlik tegevus, nt talgutöö, ühisürituste korraldamine vms. Lähtudes paikkonna võimalustest, tutvustatakse õpilasele kodukandi ettevõtteid, noorteühinguid ja teisi vabatahtlikke organisatsioone või huvirühmi, kes korraldavad kogukonnas üldkasulikke tegevusi, milles õpilased saavad osaleda.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on oluline toetada õpilase initsiatiivi ning pakkuda talle võimalusi ja abi ühisalgatusteks. Õpilasi innustatakse iseseisvalt tegutsema ühise eesmärgi nimel ning võtma sellega kaasnevat vastutust ja kohustusi. Oluline on suunata õpilasi leidma jõukohastele probleemidele loominguilisi lahendusi ning aidata neil kogeda koos tegutsemise kasulikkust ja vajalikkust.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes keskendub ühiskonna eri sektorite (avaliku, tulundus- ja mittetulundussektori) toimimisele ning nende seostele. Tähtsal kohal on riigi demokraatliku valitsemise korraldus ning üksikisiku või huvirühma osalemis- ja mõjutamisvõimalused kohaliku

ja ühiskonna tasandi otsuste tegemisel. Kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna hüvanguks ning teda julgustatakse neis tegevustes osalema.

- **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma ennast kultuuri kandjana, edasiviijana ja kultuuride vahendajana;
- 2) mõistma kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöötähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana;
- 3) olema salliv ja suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse ning nende tavadesse ja loomingsusse, taunima diskrimineerimist;
- 4) tundma õppima ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule;
- 5) teadvustama ning tundma õppima mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust;
- 6) omandama teadmisi kultuuride (sealhulgas eesti rahvuskultuuri) kujunemise ja vastastikku rikastavate mõjutuste kohta.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on oluline pakkuda õpilasele võimalust osaleda oma kultuurikeskkonna tavades ja kogeda sellega seonduvaid emotsioone. Õpilasel aidatakse jõuda mõistmiseni, et teatud tavad ja kombed on omased teatud kultuurile. Õppe ja kasvatusena kujundatakse meie kultuuriruumis üldiselt tunnustatud käitumisharjumusi, toetatakse uudishimu uue ja erineva suhtes ning positiivset suhtumist sellesse. Õpilaste erinevaid kogemusi kokku viies saavutatakse üldpilt oma kultuurist ja selle kokkupuudetest teiste kultuuridega.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on tähtis kujundada positiivseid hoiakuid erinevate kultuuride ja inimeste suhtes ning vältida eelarvamusliku suhtumise kujunemist. Õpitakse respektima erisusi ja hindama neid kui kultuurilist mitmekesisust ning kultuuride vastastikuse rikastamise vahendit. Õppes ja kasvatuses leitakse võimalusi, kus õppija saab rakendada oma teadmisi ja oskusi omakultuuri tutvustamiseks näiteks koolide ja rahvusvaheliste projektide kaudu.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes on keskne aidata õpilasel mõista, et omaenda tugev kultuuriline identiteet toetab teda teistes kultuurides orienteerumisel. Õpilasele pakutakse erinevaid võimalusi omandada kogemusi ning süvendada teadmisi teistest kultuuridest, saada elamusi erinevatest kunsti- ja kultuurivaldkondade st, sealhulgas võimalust kaasa lüüa kohalike kultuurisündmuste ettevalmistamises ja läbiviimises.

- **teabekeskond** – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.

Õpilast suunatakse:

- 1) mõistma vahetu ja vahendatu sarnasusi ning erinevusi;
- 2) valima sobivat suhtlusregistrit ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest;
- 3) määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet;
- 4) kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskkondi;
- 5) arendama kriitilise tebeanalüüsi oskust.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on keskmes õpilase igapäevane teabekeskond. Õpetaja abil ja kaaslaste toel harjutakse kirjeldama oma tegevust teabekeskkonnas. Õpilane õpib mõistma temale suunatud teadete suhtluseesmärki ning eristama olulisi teateid ebaolulistest. Samuti harjub õpilane mõistma, millised seaduspärasused kehtivad privaatses ja millised avalikus ruumis, sealhulgas internetis. Läbiva teema rõhuasetused toetavad I kooliastmes inimeseõpetuse, emakeele ning teiste õppeainete kaudu toimuvat suhtlemisoscuste kujundamist. Õpilase eakohast meediakasutust arvestades pööratakse rohkem tähelepanu visuaalsele meediale ning visuaalse teksti analüüsile.

Läbiva teema käsitlemisel II kooliastmes on käsitluse keskmes avalikus ja privaatses ruumis toimimise seaduspärasused ning põhiliste kommunikatsiooniformaatide tundmaõppimine. Õpilane harjub internetis liikudes eristama avalikku ja isiklikku sfääri ning valima selle põhjal õiget suhtlusviisi. Teise kooliastme jooksul harjutakse lugema ja kuulama uudist kui üht ajakirjanduse põhilist tekstiliiki, hindama selle kvaliteeti ning tuvastama uudises puuduvat teavet.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselusel, ning kasutama meediat teabeallikana. Senisest olulisemaks muutub teabe usaldusväärsuse kriitiline hindamine, kuna õpilane hakkab leitud teavet järjest rohkem kasutama isiklike otsuste tegemiseks (nt õppimisvõimalusi valides). Õpetus ja kasvatus töös aitavad õpilasel mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte ning ennast ja oma privaatsust kaitsta; iseseisev teabeotsing muutub õpilasele harjumuspäraseks. Läbiva teema käsitlemine loob võimalused analüüsida meediaga seotud problemaatilisi olukordi (eraellu sekkumine, vääртеabe edastamine, huvide kahjustamine, kallutatud teabe edastamine vms).

- **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas

Õpilast suunatakse:

- 1) omandama teadmisi tehnoloogiate toimimise ja arengusuundade kohta erinevates eluvaldkondades;
- 2) mõistma tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus;
- 3) aru saama tehnoloogiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste uuenduste vastastikustest mõjudest ning omavahelisest seotusest;
- 4) mõistma ja kriitiliselt hindama tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes;
- 5) kasutama info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat (edaspidi IKT) eluliste probleemide lahendamiseks ning oma õppimise ja töö tõhustamiseks;
- 6) arendama loovust, koostööoskusi ja algatusvõimet uuenduslike ideede rakendamisel erinevates projektides.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, vormistades arvutiga loovtöid. Soovitav on kasutada eelkõige frontaalset õpetamismeetodit ning mängulisi arvutiprogramme. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise integreerimise kaudu õppetegevusse.

Läbiva teema käsitlemine II kooliastmes põhineb eelkõige kooli ja õppetöoga seonduvatel praktilistel ülesannetel, mis eeldavad tehnoloogia rakendamist erinevates ainetundides või huvitegevuses. Arvutipõhises õppes on soovitatav kasutada rühmatööd ja aktiivõppemeetodeid.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes kujundab IKT rakendamise pädevusi igapäevaelus ja õpingutes. Nende pädevuste kujundamiseks tuleb erinevate õppeainete õpetajatel lõimida oma ainetundidesse IKT rakendamisel põhinevaid meetodeid ja töövõtteid. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele on III kooliastmes soovitatav kasutada nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õueõppe puhul.

- **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.

Õpilast suunatakse:

a) tervise valdkonnas:

- 1) terviseteadlikkuse arenemisele, sealhulgas oma tervise ja turvalise käitumise väärtustamisele;
- 2) kasutama oma teadmisi, enesega toimetuleku oskusi ning üldisi sotsiaalseid oskusi enda ja teiste turvalisuse, sealhulgas turvalise koolikeskkonna kujundamiseks;
- 3) teadvustama oma otsuste ja käitumise ning selle tagajärgede seost tervise ja turvalisusega;
- 4) leidma ning kasutama usaldusväärset terviseteadet ja abiteenuseid;
- 5) teadvustama keskkonna mõju oma tervisele.

b) ohutuse valdkonnas:

- 1) tundma eri liiki ohuallikate ja ohtlike olukordade olemust ning nende võimalikku tekkemehhanismi;
- 2) vältima ohuolukordadesse sattumist;
- 3) kujundama turvalisele kooli- ja kodukeskkonnale ning liiklusohutusele suunatud hoiakuid ja käitumist;
- 4) omandama teadmisi ning oskusi ohu- ja kriisiolukordades tõhusalt käituda;
- 5) kujundama õiget liikluskäitumist, harjuma järgima liikluses kehtivaid norme ning arvestama kaasliiklejaid;
- 6) tundma õppima ja väärtustama liikluse ning ohutuse reeglitest tulenevaid õigusi, kohustusi ja vastutust.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes

pannakse rõhk tervislike ja ohutute käitumisviiside kujundamisele. Õppija omandab eakohased teadmised ja oskused seonduvalt tervise füüsilise, vaimse, emotsionaalse kui sotsiaalse tervise aspektiga ning kujuneb tervist väärtustav hoiak. Selles vanuses on tähtis, et õpilane

mõistaks ohu olemust ja selle tekkepõhjusti oma igapäevases keskkonnas ning omandaks oskused käituda ohutult ja turvaliselt. Õppemeetoditest on rõhk jutustustel, aruteludel, rühmatöödel, demonstratsioonidel, rollimängudel ja käitumise modelleerimisel.

Läbiva teema „Tervis ja ohutus” käsitlemisel II kooliastmes pööratakse teadmiste ja oskuste kujundamise kõrval tähelepanu eelkõige vastavasisuliste väärtushinnangute kujundamisele, õpetuse elulähedusele ja levinuma riskikäitumise ärahoidmisele (käitumine, millega kaasnevad nt vigastused, ohu tekkimine, alkoholi jt uimastite kuritarvitamine, suitsetamine, seksuaalne riskikäitumine, ebatervislik toitumine, vähene kehaline aktiivsus ja kehaline ülekoormus). Õppemeetoditest sobivad aktiivõppemeetodid, arutelu, rühmatöö, rollimängud ja demonstratsioonid. Õppetööd ainetundides saavad täiendada noortelt noortele meetodikal põhinevad tunnivälised projektid.

Läbiva teema käsitlemisel III kooliastmes pööratakse tähelepanu tervist ja ohutust väärtustavate hoiakute kujundamisele ning tervisliku ja ohutu käitumise oskuste arendamisele. Õppemeetoditest on kesksel kohal aktiivõppemeetodid, diskussioon, juhtumianalüüsid, rühmatöö, uurimisprojektid ja rollimängud. Tähtsal kohal on ka õpilastega korraldatavad klassivälised ennetusprogrammid ning õpilaste maksimaalne kaasamine tervist edendavatesse ja ümbritseva turvalisust suurendavatesse tegevustesse.

- **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilast suunatakse:

- 1) tunnustama väärtusi, kõlblisi norme ja viisakusreegleid;
- 2) analüüsima süstemaatiliselt kõlblisi norme ja väärtusi;
- 3) arutlema üldtunnustatud eetiliste printsiipide üle ja neid omaks võtma;
- 4) juhinduma oma käitumises neist põhimõtetest ning hindama iseenda ja kaasinimeste käitumist nende alusel;
- 5) osalema kollektiivi (klassi, kooli, huviringi jm) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamises ning neid järgima;
- 6) reflekteerima nii iseenda kui ka kaasinimeste käitumispõhimõtete üle, kasutades kõlbliste konfliktide lahendamise ning vastutustundlike valikute tegemiseoskusi.

Läbiva teema käsitlemisel I kooliastmes on rõhk iseenda tundmaõppimisel, heade kommete omandamisel ja sellise klassikollektiivi kujundamisel, kus peetakse oluliseks õiglust, ausust, hoolivust, sallivust, inimväärikust, lugupidamist enda ja teiste vastu, lubaduste pidamist ning demokraatlikku osalemist ja rahvuslikkust. Õppemeetoditest on esikohal töö jutustustega, rollimängud, arutelud ja õpetaja selgitused, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.

Läbiva teema käsitlemisega II kooliastmes teadvustatakse ja mõtestatakse kõlbelisi norme ning kujundatakse sallivust ja lugupidamist erinevate inimeste vastu. Erinevaid vaatenurki pakkuva käsitluse kaudu taotletakse õpilase isiklike seisukohtade kujunemist humanistlike kõlbeliste normide taustal. Õpilase mõttearendustesse tuleks suhtuda paindlikult, jättes õpilasele võimaluse säilitada oma arvamusi. Õppemeetoditest on kesksel kohal lugude analüüs, aktiivõppemeetodid, rühmatöö, konfliktsete juhtumite arutelu ning rollimängud. Õppevara kaudu tutvustatakse õpilasele positiivseid kõlbelisi eeskujusid ja ideaale. Igapäevases koolielus pakutakse võimalusi rakendada omandatud teadmisi.

Läbiva teema käsitlemine III kooliastmes toob selgemalt esile väärtushinnangute ja kõlbeliste normide ühiskondliku ning ajaloolis-kultuurilise mõõtme. Erinevate maailmavaadete ja religioonide tutvustamisega (ajaloos ning tänapäeval) toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Eri allikatest teabe kogumisega, erinevates õppeainetes käsitletu ning kogemuste põhjal juhitakse õpilasi arutlema väärtuste ja kõlbelisuse temade üle, võrdlema erinevaid seisukohti ja põhjendama oma seisukohti, pidades silmas eelarvamusteta, taktitundelist, avatud ja lugupidavat suhtumist erinevatesse arusaamadesse. Sobilik on teha uurimisprojekte, mis võimaldavad käsitleda küsimusi sügavamalt ja mitmekülsemalt.

9. Liikluskasvatuse põhimõtted

9.1. Liikluskasvatuse teemad ja nende käsitlemine. Liikluskasvatus on kooli õppe- ning kasvatustegevuse osa, mille käigus õpilased omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks ning kaasliiklejaid arvestavaks liiklemiseks.

9.2. Liikluskasvatuse põhieesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid:

- 1) kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda;
- 2) kellel on teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina;
- 3) kes hoiuvad käitumast inimesi ohustavalt ning liiklust takistavalt.

9.3. Liikluskasvatust toimub kooli õppekava alusel. Liikluskasvatuse teemasid käsitletakselõimitult ainetundides, huvialaringides ja klassivälistel üritustel. Õpetajate töökavadesmääratletakse liikluskasvatuse teemad, mida käsitletakse lõimitult ainetundides. Klassi- ja koolivälised üritused kavandatakse kooli üldtööplaanis.

9.4. Liikluskasvatuse eesmärk, sisu ja pädevused kooliastmeti:

I kooliaste

Liikluskasvatuse eesmärk :

- ohutuse väärtustamine ning tähelepanu pööramine ohutusele igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses;
- oskus mõista ja väärtustada iseenda ohutust ning ohutut käitumist; ohuolukordade tekkepõhjuste selgitamine, ohu ennetamine, ohutust tagavate turvavahendite kasutamine, abi kutsumine.

I kooliastme lõpuks õpilane

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;
- teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada;
- oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturikiiver
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada;
- oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskudega sõitmiseks ohutut kohta;
- oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel;
- oskab ohutuses veendununa sõidutee ületada;
- oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust.

II kooliaste

Liikluskasvatuse eesmärk:

- õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist;
- oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavate tegevuste analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- omandatud ohutusalaste teadmiste, oskuste, vilumuste lõimimine;
- toimetulek reaalses liikluskeskkonnas.

II kooliastme lõpus õpilane:

- väärtustab ohutust ja iseenda turvalisust;

- oskab ohust vajadusel kiiresti ja korrektselt teatada;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-mopeedijuhi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitset;
- oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada;
- oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust;
- oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta;
- oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid;
- tunneb, teab ja mõistab liikluseeskirja nõudeid;
- oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutusalaste teemakäsitluste kohta;
- oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja teab, kuidas ohtu vältida.

III kooliaste

Liikluskasvatuse eesmärk:

- õpetada mõistma ja väärtustama ohutust, iseenda turvalisust ning ohutut käitumist;
- oskus osaleda diskussioonides ohtu ennetavates tegevustes analüüsimisel ja õigete hoiakute kujunemisel;
- ohutust tagavatest seadustest tulenevate käitumisharjumuste kujundamine, (teadmiste rakendamine oskuste, vilumusteni) praktilised ohutusalased õppused;

III kooliastme lõpus õpilane:

- väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seadusekuulekas;
- oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda;
- oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi;
- oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve- ning küünarnukikaitset;
- teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda;
- oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks;
- kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid;
- mõistab liikluseeskirja nõudeid;
- on teadlik ohutusalastest kampaaniatest.

10. Lõimingu põhimõtted

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool kooli õppekava arenduse ning õpetaja õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning –viiside abil.

Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

Üldpädevuste kujundamist on käsitletud täpsemalt ainevaldkondade kirjeldustes. Valdkonnasisese lõimingu aluseks on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnaülese lõimingu aluseks on pädevused kooliastmeti.

Õpetajal on kasutada järgmised lõiminguviisid: ainetevahelised seosed, ajaline kooskõla, ainete kombineerimine; teemakeskne ehk multidistsiplinaarne lõiming; interdistsiplinaarne valdkonnasisene või interdistsiplinaarne valdkondade vaheline lõiming. Viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimumisega saavutada. Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba ning kajastub õpetaja töökavas kirjeldatuna õppetegevusena.

11. III kooliastmes läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused

11.1. III kooliastmes korraldab kool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö. Loovtöö korraldatakse ja viiakse läbi 8. klassis. Loovtöö tegemine on kohustuslik kõigile õpilastele.

11.2. Loovtöö tegemise eesmärgiks on:

- 1) kujundada loov-, uurimis- ja projektitööde tegemise oskusi ja teadmisi;
- 2) õpilase motivatsiooni tõstmine iseseisvas teadusotsingus ning;
- 3) infotehnoloogiavahendite rakendamise õppimine projekti- ja loovtööde loomiseks, eneseteostuse ja avalike esinemiste oskuse kujundamine.

11.3. Loovtöö vormid sõltuvad õppeainest ja nendeks võivad olla:

- 1) Uurimistöö, esitlus (katsete seeria, valitud teemal materjalide analüüs, probleemi lahendamine vms);
- 2) omalooming (luuletused, muinasjutt, ülesanded), etendus;
- 3) kunstiteos (maal, graafika, muusika, laul, tants, tikand, fotonäitus, väljapanek);
- 4) toode (ese, ruum; mudel, makett, skeem, arvutiprogramm);
- 5) esinemine (kontsert, näidend, vaatus ühest kirjanduslikust teosest, võistlus).

- 11.4. Loovtöö võib õpilane sooritada iseseisvalt või rühmatööna. Loovtöö vormi valib õpilane koostöös juhendaja-õpetajaga.
- 11.5. 8.klassi õpetajad tutvustavad õppeaasta alguses läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtteid ning temaatilisi rõhuasetusi ja pakuvad välja erinevaid teemasid. Õpilased valivad loovtöö teema koostöös juhendava(te) õpetaja(te)ga 15. oktoobriks.
- 11.6. Loovtöö teema võib olla osaliselt muudetud, kui õpilane on töö tegemise jooksul avastanud enda jaoks uusi ja huvitavaid aspekte.
- 11.7. Aineõpetajad-juhendajad pakuvad välja loovtöö teemasid, registreerivad õpilase valitud loovtöö kooli, aitavad püstitada töö eesmärged, kavandada töö struktuuri, suunab õpilast infoallikate ja kirjanduse otsingul, nõustavad teda töö käigus ning kontrollivad loovtöö tegemist kogu protsessi vältel.
- 11.8. Õpilane koostab juhendaja abiga loovtöö projekti, otsib vajalikku kirjandust ja infot, analüüsib loovtöö sisu, annab aru töö tegemise käigust, vastutab töös esitatud andmete õigsuse eest ning vormistab töö vastavalt nõuetele. Uurimistöö peab vastama uurimistöö koostamise ja vormistamise nõuetele Ardu Koolis.
- 11.9. Loovtööd hinnatakse vastavalt Ardu Kooli loovtöö koostamise, vormistamise ja hindamisjuhendile ning loovtöö teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele.
- 11.10. Loovtöid esitletakse kaasõpilastele õpilaskonverentsil, näitustel või muudel üritustel vastavalt tehtud loovtöö vormile.

12. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide ning ürituste kavandamise põhimõtted

- 12.1. Ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide ning ürituste kavandamisel lähtutakse kooli õppe- ja kasvatusesmärkidest ning traditsioonidest kuid ollakse avatud ka uutele võimalustele. Projektid ja üritused planeeritakse enne õppeaasta algust või jooksva õppeaasta käigus.
- 12.2. Projekte ja üritusi kavandavad ja algatavad õpilasesindus koostöös huvijuhiga, ainerühmad, ainerühmade vahelised töörühmad, klassikollektiivid, õpperühmad koostöös õpetaja-juhendajaga, vilistlased või kooli toetavate organisatsioonide esindajad.
- 12.3. Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid ja üritused peavad olema kooskõlas kooli õppekava õpitulemustega ning keskenduma läbivate teemade käsitlemisele ja pädevuste rakendamisele ja arendamisele. Kavandatavate projektide prioriteetsed suunad on:
- 1) kooli arengukavas püstitatud eesmärkide täitmine;
 - 2) õpilase ja õpetaja arengu toetamine ja pädevuse tõstmine;
 - 3) lastevanemate, õpetajate ja õpilaste koostöö korraldamine;
 - 4) teiste õppeasutustega (kodu- ja välismaal) koostöö korraldamine.
- 12.4. Ülekoolilised ja koolidevahelised projektid ning mistahes muud ülekoolilised üritused kajastuvad kooli õppetöö ja huvitegevuse kalendris kooli kodulehel, ainerühmade ja huvitegevuse ning Ardu Kooli üldtööplaanis. Vastavalt igal õppeaastal koostatavale üldtööplaanile korraldatakse järgmisi ülekoolilisi projekte:

- ainenädalad
- spordiüritused
- rahvakalendri tähtpäevade tähistamine
- konverentsid
- konkursid
- võistlused

12.5. Õpilasi motiveeritakse osalema õppetööd toetavates tegevustes nii individuaalselt kui ka koos klassikaaslastega

12.6. Osalemine olümpiaadidel, konkurssidel, eriilmelistes projektides ning võistlustel on õppe ja kasvatustöö lahutamatu osa

13. Hindamise korraldus

13.1. Õpilaste hindamise, järgmise klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord Ardu Koolis kehtestatakse Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 29 sätestatust ning Põhikooli riiklikust õppekavast § 19- § 22.

13.1.1. Ardu Kooli (edaspidi kool) hindamise eesmärk on:

- toetada õpilase arengut
- anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

13.1.2. Ardu Koolis hinnatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja vilumusi viiepallisüsteemis, kus hinne «5» on «väga hea», «4» – «hea», «3» – «rahuldav», «2» – «puudulik» ja «1» – «nõrk».

13. 1.3. 1.klassi õpilase tööle antakse sõnaline suuline ja/või kirjalik hinnang lähtuvalt tema arengust, kooliastme pädevusest ja õpioskuste kujunemisest, õpiprotsessis osalemisest ning õpitulemustest.

13.1.4. 2.-9.klassi õpilase tööle antakse numbriline hinne ja lisatakse vajadusel sõnaline suuline ja/või kirjalik hinnag.

13.2. Kujundav hindamine:

13.2.1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed.

13.2.2. Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.

13.2.3 Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivsiooni.

13.3 Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

13.3.1. Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust riiklikus õppekavas esitatud nõuetele.

13.3.2. Õppeaasta algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, ning kokkuvõtivate hinnete kujunemise alused.

13.3.3. Trimestri õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööde) aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega. Kontrolltööd registreeritakse e-koolis.

13.3.4. Kui suulist vastust (esitust), kirjalikku- või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega puudulik või nõrk või on hinne jäänud välja panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

13.3.5. Õpilasele, kellel on jäänud vajalik töö (kontrolltöö, laboratoorne töö, referaat jms) sooritamata, tehakse e-kooli märgi „!”

13.3.6. Hindamine toimub 5-pallises süsteemis:

- hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisele õppimisele või edasises elus;
- hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisele õppimisele või edasises elus;

- hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

13.3.7. Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%. Õpetajad võivad protsessihinnetena kasutada ka hindeid 5+; 5-; 4+; 4-; 3+ ja 3-.

13.3.8. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, hinnatakse vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hindegaga nõrk.

13.4. Kokkuvõtva hindamise põhimõtted:

- Kokkuvõtve hinne on õppeaine trimestri ja aastahinne.
- 1. klassis on kokkuvõtve hinnang, mis on kirjalik ja sõnaline; 2.-9. klassis on numbriline hinne.
- Kokkuvõtve hinne ei ole hinnete aritmeetiline keskmine.
- Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetöele, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- Kui õpilane ei ole trimestri lõpuks nõutavaid töid sooritanud, muudetakse märke „!” hindegaga „1”, mis tähistab nõutavate teadmiste ja oskuste puudumist.
- Põhikooli õpilasele, kelle trimestri hinne on puudulik või nõrk või on jäetud välja panemata, määratakse selles õppeaines järgmiseks trimestriks individuaalne õppekava ja/või muu tugisüsteem (logopeediline ja õpiabi, õpetaja konsultatsioonid, pikapäevarühm, parandusõpe jm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- Õppeaine aastahinne põhikooli 2.-9. klassis pannakse välja trimestrihinnete alusel.
- Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, arvestatakse aastahinde väljapanekul, õpilase vastaval trimestril omandatud teadmised ja oskused vastavad hindele nõrk.

13.5 Põhikooli lõpetamine:

13.5.1. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

13.5.2. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele: 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne; 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

13.5.3. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

13.5.4. Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel, kes õpib keelekümblusklassis või kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena eksami.

13.5.5. Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

13.6. Hinde vaidlustamine:

13.6.1. Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus hinded vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde teada saamist esialgu aineõpetajaga ja kokkuleppe mittesaavutamisel vajadusel esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

13.6.2. Hinde vaidlustamise korral teeb kooli direktor otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast alates.

13.6.3. Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus õppenõukogu otsusega mittenõustumise, samuti õpetamist ja kasvatamist puudutavate vaidlusküsimuste korral pöörduda kooli hoolekogu ja/või kooli üle riiklikku järelevalvet teostava ametiisiku poole.

14. Õpilaste ja vanemate teavitamine

Teavitamisel juhendatakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses“ § 55 sätestatust. Õpilaste ja vanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatu kohaselt. Teavitamisel järgitakse „Avaliku teabe seaduses“ ning „Haldusmenetluse seaduses“ teavitamisele sätestatut.

14.1. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete arendamiseks tuleb selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Koolis tagatakse õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendav õpetajapoolne juhendamine väljaspool õppetunde.

14.2. Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus

õppimises.

14.3.Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

14.4.Hindamisest teavitamine

- Hindamise põhimõtteid ja korda tutvustavad õpilastele klassiõpetajad ja aineõpetajad õppeperioodi alguses.
- Õpilast ja tema vanemat (seaduslikku esindajat) teavitab kool e-kooli vahendusel.
- Õppeaasta lõpus saavad õpilased paber kandjal tunnistuse kokkuvõtivate hinnetega.
- Õpilasel ja tema vanemal on õigus saada teavet õpilase hinnete kohta e-koolist, klassijuhatajalt ning klassi- või aineõpetajalt.
- Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustab õpilasele klassijuhataja õppeaasta algul. Üldjuhul antakse trimestri lõpus aineõpetajate poolt e-koolis hinnang õpilase hoolsusele ja käitumisele.

15. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

15.1. Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega õpetajad ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.

15.2. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavaklassis. Vajadusel on koolis võimalused rakendada hariduslike erivajadustega õpilastele õppe paremaks korraldamiseks ka erinevaid klasse.

15.3. I ja II kooliastmes toimub töö andekate õpilastega üldjuhul klassi- või/ja aineõpetaja juhendamisel – keerukama raskusastmega ülesanded, kaasahaaramisvõimalused ainetundides (õpilane suunatakse omandatud materjali rakendama, kaaslastele selgitusi jagama ja näiteid välja töötama, tasemelt tugevamaid ja loovuse rakendamist nõudvaid ülesandeid lahendama).

15.4. Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib kool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

15.5. Õpilase arengu toetamiseks on kodu ja kooli koostöös ning nõustamiskomisjoni soovitusel õpilasel võimalik õppida lihtsustatud õppekava alusel.

15.6 HEV märkamise ja väljaselgitamise algatamise aluseks Ardu Koolis on õpilase hinded või õpilase käitumine. Aineõpetaja tegeleb HEV õpilasega individuaalselt nii õppetunnis kui ka konsultatsiooniaegadel. Vajadusel võib õpetaja ja/või klassijuhataja pöörduda õpilase toetamiseks logopeedi või aineõpetajate poole. Vajadusel teeb klassijuhataja õppenõukogule ettepaneku õpilasele tugisüsteemi rakendamiseks. Klassijuhataja esitab üldjuhul trimestri lõpus õppenõukogule klassi aruande raames HEV õpilaste nimed ja kokkuvõtte nende õpitulemustest. HEV õpilasele avab klassiõpetaja esimese veerandi jooksul vaatluskaardi ja teeb selle täitmisel koostööd aineõpetajatega ja õppetööd toetavate spetsialistidega.

15.7. Tegevused ja võimalused õpilase toetamiseks Ardu Koolis:

- koostöö (kodu, koolivälised asutused, spetsialistid, õpetajad, muu personal);
- ainealased konsultatsioonid (konsultatsioonitunnis saab õpilane lisaselgitusi õpilase poolt omandamata teemade kohta, konsultatsioonis osalemise vajalikkuse otsustavad õpilane ja aineõpetaja koostöös);
- täiendav õpe õppeveerandite/trimestri; õppeaasta lõpus;
- pikapäevärühm;
- kui koolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane, võib kool õpilase vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena“ ainekava alusel;
- Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilane võib lapsevanema taotlusel loobuda B võõrkeele õppes;
- ühele õpilasele keskendatud õppes võib muuta tunnijaotusplaani ning vähendada või asendada õpitulemusi võrreldes „Põhikooli riiklikus õppekavas“ sätestatud taotletavate õpitulemustega ning vähendada õppekoormust, kuid mitte alla 20 õppetunni õppenädalas;
- huvitegevus- ja huvialaringid;
- loengud ja õppepäevad;
- raamatukogu;
- logopeedilise õpiabi rühm;
- individuaalne õppekava;
- koduõpe;
- arenguestlus;
- nõustamine;
- tugiisikud;
- tugiõpilased;

- õpilase nõustamiskomisjoni suunamine;
- valla- või linnavalitsuse poole pöördumine.

16. Karjääriteenuste korraldus

16.1. Karjääriteenuse korralduse eesmärgiks on:

- Aidata õpilastel omandada teadmisi iseendast, töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest;
- Kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ja eneseteostust.

16.2. Karjääriõpetus on integreeritud eelkõige inimeseõpetuse, kodanikuõpetuse, võimalusel ka teiste ainete ning klassijuhatajatundide teemadesse. Ainetundides käsitletakse tööalast karjääri ja selle kujundamist läbiva teemana.

16.3. Karjääriteenust korraldavad klassijuhatajad, aineõpetajad, raamatukoguhoidja ja huvijuhiga.

16.4. Võimalikud on järgmised karjäärinõustamise alased tegevused:

- arenguvestlused
- MTÜ Koostöökoda Ida-Harju Karjäärikohvik
- õppimisvõimaluste tutvustamine kutseõppeasutustes
- õppimisvõimaluste tutvustamine gümnaasiumis
- erinevate elukutsete tutvustamine ja vestlused klassijuhatajatundides
- asutuste ja ettevõtete külastamine
- kohtumised vilistlastega kui erinevate elukutsete esindajatega
- edasise haridustee valiku alased vestlused IX klasside õpilastele
- kooli raamatukogus on võimalik saada informatsiooni edasiõppimisvõimaluste kohta.

17. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

17.1. Õpetaja töökava on kooli õppekava üldosa ja vastava ainekava alusel koostab aineõpetaja oma töökava veerandi, poolaasta või õppeaasta kaupa.

17.2. Töökava koostamise eesmärgiks on kirjeldada taotletavate õpitulemusteni jõudmist.

17.3. Töökava on õpetajale igapäevane abivahend, mis võimaldab tal õppeprotsessi kavandamise kõrval seda ka analüüsida, see tähendab iseend ja oma tegevust hinnata. Töökava on tegevuskava, mis kajastab õppe sisu, õppetegevusi, tagasisidestamist ja ajakulu.

17.4.Õpetaja töökava koostatakse hiljemalt uue õppeveerandi alguseks.

17.5.Ardu Kooli õpetaja töökava sisaldab järgnevat infot:

- ajaline jaotus nädala kaupa, ühe nädalatunni korral kuu kaupa;
- teemad ja alateemad;
- õppekirjandus jm õppematerjal;
- ainetevaheline lõiminguprojekt;
- seosed ülekoolliliste ja koolide vaheliste projektidega;
- õpilasest lähtumine (andekus, õpiabi);
- tagasiside ja hindamispehiohiohted.

Töökava on õpetaja pehitöövahend, mida vajadusel täiendatakse ja muudetakse.

18. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

18.1 Kooli õppekava kinnitab direktor.

18.2 Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.